

PROGRAM PODPORY
ČESKÉHO
KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ
V ZAHRANIČÍ

Závěrečná zpráva o působení lektorky/lektora

Akademický rok: 2022/23

Destinace (země, město): Francie, Nîmes

Jméno, příjmení: Blanka Gruntová

Místo působení (univerzita, fakulta, příp. katedra/ústav): Lycée Alphonse Daudet

Informace o destinaci a místu působení

Nîmes se nachází na jihu Francie, v regionu Occitanie. Toto sto padesáti tisícové starobylé město je centrem departementu Gard a patří mezi atraktivní turistické destinace oblasti. Od roku 1967 má Nîmes družbu s městskou částí Praha 1.

Lycée Alphonse Daudet nese jméno oblíbeného francouzského spisovatele, nimeckého rodáka. Nachází se ve středu města, v blízkosti nejvýznamnějších kulturních památek. Od roku 2007 je i samotná budova lycea státní historickou památkou. Lyceum patří mezi nejúspěšnější střední školy ve městě a má přibližně 2000 studentů a 200 zaměstnanců. Kromě tříletého studijního programu zakončeného maturitní zkouškou (ročníky seconde, première a terminale) nabízí i dvouleté pomaturitní studium CPGE, během něhož se studenti připravují k přijímacím zkouškám na prestižní vysoké školy, tzv. grandes écoles.

Jako jediná střední škola ve Francii lyceum nabízí možnost studia češtiny jako cizího jazyka. Od roku 1924 zde existuje tzv. česká sekce (dříve československá). I když byla v minulosti sekce z politických důvodů několikrát uzavřena, výuka češtiny zůstala zachována. Původně chlapecká sekce se při posledním obnovení roku 1990 změnila na dívčí. V současnosti na ní studuje 12 dívek z České republiky, které jsou ke studiu přijímány na základě výběrového řízení organizovaného MŠMT ČR za účasti zástupců vedení lycea a školské sekce města Nimes. Každý rok jsou tak vybrány čtyři nové studentky do tříletého studijního programu (ročníky seconde,

première, terminale) zakončeného maturitní zkouškou. Věk českých studentek se tedy pohybuje v rozmezí 15 až 19 let.

Studium je Češkám z velké části hrazeno francouzskou stranou, která jim platí náklady na studium, ubytování na internátě lycea i celodenní stravování ve dnech výuky. Od radnice města Nîmes studentky dále dostávají měsíční příspěvek 75 eur na osobní výdaje o víkendech. Rodiny českých studentek přispívají částkou přibližně 700 eur na školní rok. Děvčata jsou ubytována v podkrovním křídle internátu, v jednolůžkových pokojích s toaletním koutkem. Sociální zařízení jsou společná. Na patře se nachází i zařízená kuchyňka, prádelna s velkou pračkou a sušičkou, společenská místnost s počítačem a tiskárnou. Kraj Occitanie také na začátku studia daruje všem studentům lycea notebook.

Část víkendů mohou studentky strávit v hostitelských rodinách (tzv. familles d'accueil). Jedná se o rodiny z Nîmes a nejbližšího okolí, které se zajímají o činnost české sekce a jsou ochotny nezištně ubytovat studentky nebo s nimi příležitostně trávit volný čas.

Náplň práce lektorky

Lektorka v destinaci zajišťuje výuku českého jazyka a literatury, respektive českých reálií jak pro studentky české sekce, tak pro zájemce o český jazyk a kulturu z řad studentů a zaměstnanců lycea či odjinud. Pro tyto účely má k dispozici učebnu bohatě vybavenou knihami a učebními materiály. Knihovna je pravidelně doplňována z prostředků DZS i Velvyslanectví ČR v Paříži. Česká strana také nabízí lektorce k zapůjčení notebook. Lektorka může rovněž využívat multimediální vybavení umístěné v jiných učebnách lycea (nutná předchozí rezervace).

Dále lektorka zajišťuje dozor na českém oddělení internátu. V tomto jí pomáhají dvě až tři studentky pomaturitního cyklu, které jsou na českém oddělení ubytovány. Společně si musí rozdělit služby tak, aby byl zajištěn dozor na internátu v pracovní dny i o víkendech. Z tohoto důvodu má lektorka také k dispozici jeden ze standardně vybavených internátních pokojů vybavený navíc služebním telefonem. Musí být ale připravena pomoci svým mladým kolegyním i mimo hodiny své služby, proto se od ní očekává permanentní dostupnost na mobilním telefonu a časová disponibilita.

Lektorka také pomáhá českým studentkám při vyřizování administrativních záležitostí, při jednání na úřadech, v bance apod. Po dohodě se školní zdravotnicí zajišťuje péči o nemocné

studentky a doprovází je k lékaři. Z pověření zákonných zástupců omlouvá na studijním oddělení absence neplnoletých studentek a průběžně informuje rodiče o dění na lyceu. Komunikuje s učiteli, vedením školy, rodinami a s českými i francouzskými institucemi a úřady podílejícími se na chodu české sekce. Zůstává též v kontaktu s hostitelskými rodinami.

Společně s českými studentkami lektorka rovněž organizuje akce propagující českou kulturu. V této oblasti spolupracuje zejména s Maison des Lycéens (asociace organizující zájmové aktivity studentů lycea Daudet) a s Maison de l'Europe (asociace seznamující veřejnost s evropskými organizacemi), s radnicí města Nîmes a také se zastupitelským úřadem ČR ve Francii a s Českým centrem v Paříži.

Výuka češtiny

Studentky české sekce jsou povinny ve Francii skládat maturitní zkoušku z českého jazyka a literatury. Složením této dílčí zkoušky je totiž jejich francouzská maturita plnohodnotným ekvivalentem státní maturity v ČR nezbytné pro přijetí na české veřejné vysoké školy. Z tohoto důvodu je pro české studentky povinná výuka českého jazyka a literatury po celou dobu jejich středoškolského studia na lycée Daudet. Předmět je v každém ročníku vyučován ve dvouhodinové dotaci.

Dívky si češtinu zapisují jako druhý či třetí cizí jazyk vedle angličtiny a případného dalšího jazyka. Náplň předmětu je ale přirozeně přizpůsobena skutečnosti, že studentky jsou rodilé mluvčí a že přicházejí z českého vzdělávacího systému. Výuka probíhá podle standardních českých učebnic pro střední školy, na základě vybraných kapitol z literatury v kontextu významných událostí české historie. Značná pozornost je rovněž věnována opakování a prohlubování gramatických a stylistických dovedností, včetně pravopisu. Zohledněna je i současná koncepce maturitní zkoušky v ČR a studentky trénují také didaktické testy. Při výuce jsou používány učebnice z nakladatelství Didaktis (soubor *Nová literatura pro střední školy* a *Komunikace v českém jazyce pro střední školy*), které reflektují současnou koncepci maturitních zkoušek. Materiály jsou doplňovány z dostupných databází přístupných na internetu i z bohaté knihovny české sekce lycée Daudet.

Studentky české sekce se také každoročně zúčastňují překladatelské soutěže Cena Josefa Palivce pořádané spolkem Česká škola bez hranic. V letošním roce získala 2. místo v kategorii

15-18 let žákyně ročníku premiére české sekce Lycée Daudet Linda Honsová, žákyně ročníku seconde Benedikta Peterková pak čestné uznání.

Pro francouzské studenty je čeština volitelným předmětem (obvykle třetí cizí jazyk) s možností skládat fakultativní maturitní zkoušku založenou na Společném evropském referenčním rámci pro jazyky. Ve školním roce 2022/23 si tento předmět ale bohužel nikdo nezapsal. Pan ředitel je nakloněn jednání o významnější propagaci výuky češtiny pro cizince a snaží se také o obnovení výměnných pobytů s pražskými gymnázii, které by mohly studenty lycea k zájmu o český jazyk a kulturu motivovat.

Mimo prostředí lycea pak lektorka nárazově zajišťuje výuku základů češtiny pro mladé lidi, kteří v rámci programu Erasmus+ odjíždějí do Prahy na měsíční pracovní stáže. Program zaštiťuje asociace Maison de l'Europe (Dům Evropy), s jejímiž pracovníky lektorka spolupracuje. V tomto školním roce takto do Prahy odjelo 24 osob.

Kulturní akce

V rámci studentské asociace Maison des lycéens funguje od roku 2015 tzv. Český klub sdružující české studentky a zájemce z řad francouzských studentů a pedagogů Lycée Daudet. Asociace má možnost, podobně jako krajanské spolky, obdržet každoročně finanční dar MZV ČR na podporu kulturních aktivit. Lektorka na konci každého školního roku vypracuje projekt na následující kalendářní rok i s žádostí o finanční příspěvek. Vždy v lednu pak provede vyúčtování za uplynulý kalendářní rok.

Těchto finančních prostředků bylo ve školním roce 2022/23 využito k organizaci různých typů akcí. Tradiční adventní setkání kolem českých vánočních tradic se konalo v úterý 13. prosince 2022 ve výstavním sále lycea. Lektorka s českými studentkami vyzdobila sál, bylo připraveno vánoční pohoštění a pět dílen, v nichž se mohli návštěvníci seznámit s českými tradicemi. Vánoční den se setkal s velkým úspěchem, návštěvnost byla velmi vysoká. Studentky se proto rozhodly uspořádat podobné setkání i k velikonočním svátkům. To se konalo ve stejném sále ve čtvrtek 30. března 2023. Bylo organizováno v rámci Evropského týdne jazyků, a proto se dílny nezaměřovaly pouze na české velikonoční tradice, ale také na představení českého jazyka. Studenti lycea se mohli mj. naučit základům české výslovnosti a několika větám a slovům nebo si v kvízu vyzkoušet své znalosti o české kultuře a česko-francouzských vztazích. V rámci

Evropského týdne jazyků byly prezentovány všechny jazyky vyučované na lyceu, český příspěvek byl vnímán jako nejkompexnější.

Další úspěšnou akcí Českého klubu byla přednáška významného francouzského politologa a vysokoškolského profesora s českými kořeny. Gilles Kepel v Nîmes představil 31. ledna 2023 svoji knihu *Enfant de Bohême (Dítě Čech)*. V tomto životopisném románě, který vyšel ve Francii v říjnu 2022, vypráví příběh své rodiny původem z jižních Čech a dotýká se přitom významných témat česko-francouzských vztahů, jako například prvního odboje či československého disentu. Přednášku si vyslechli především studenti pomaturitního humanitně zaměřeného studia a geopolitiky, s velkým zájmem se setkala u vyučujících lycea.

Díky finanční podpoře MZV mohla také v lednu 2023 v lyceu pobývat výtvarnice Hana Auerová, s jejíž pomocí studentky české sekce natočily několik krátkých animovaných filmů inspirovaných Seifertovou sbírkou *Na vlnách TSF*. Projekt připomíná 100. výročí vzniku jediného původního českého avantgardního směru – poetismu. Seifertova kniha v původní typografické úpravě Karla Teigehe vyšla roku 1992 dvojjazyčně, v jedinečném anglickém překladu Dany Loewy. Stejně tak i nápadité filmy studentek Lycée Daudet jsou namluveny česky i anglicky, a mohou tak pomoci propagovat českou literaturu v zahraničí.

Studentky české sekce se také s lektorkou zúčastnily dvou akcí uspořádaných v Nîmes k českému předsednictví EU. Jednalo se o čtení nového překladu básníka Jana Skácela překladatelkou Lenkou Froulíkovou v knihovně města Nîmes (21. 9. 2022) a přednášku velvyslance ČR ve Francii pana Michala Fleischmanna, který do města přijel na pozvání asociace Maison de l'Europe (22. 11. 2022).

Se zastupitelským úřadem lektorka spolupracovala také při zajištění každoročního setkání, které pro studenty českých sekcí ve Francii ZU připravuje k Mezinárodnímu dni studentstva a Dni boje za svobodu a demokracii. Studenti jsou tradičně přijati v prostorách české ambasády v Paříži. Nově se pak lektorka s několika studentkami vypravila do Marseille, kde se 13. května 2023 v prostorách honorárního konzulátu konala slavnostní inaugurace Knihovny Vladimíra Vochoče. Kmotrou nové knihovny je spisovatelka a malířka Lenka Civade, jejíž román *La symphonie du Nouveau Monde* (Alma Editeur, 2019) / *Symfonie o novém světě* (Argo, 2020) připomněl tuto zapomenutou osobnost českých dějin. Lenka Civade již přijala pozvání Českého

klubu Lycée Daudet, studenti lycea se tak s její tvorbou budou moci blíže seznámit v příštím školním roce 2023/24.

V neposlední řadě je třeba připomenout pětidenní návštěvu studentů české sekce z Dijonu spolu s lektorkou Magdalenou Vigent. Studenti mohli být poprvé ubytováni přímo na internátě lycea Daudet a seznámit se tak lépe s fungováním české sekce v Nîmes. Ředitelé obou lyceí podepsali vloni dohodu o spolupráci a hodlají vzájemná setkávání podporovat i nadále. Dohoda by také měla posílit vzájemnou podporu českých sekcí ve Francii.

Závěr

Školní rok 2022/23 byl prvním rokem, v němž se již nijak neprojevila předchozí omezení spojená s pandemií covidu. Studenti lycea mohli opět bez omezení studovat, cestovat, rozvíjet své mimoškolní záliby i navštěvovat kulturní akce. Bylo možné pravidelně organizovat setkání s českým jazykem a kulturou pro všechny zájemce z lycea i mimo něj, také život studentek české sekce se vrátil k běžnému rytmu. Rok byl velmi pestrý a pro lektorát úspěšný. Vedení školy i profesori vychází stále české sekci velmi vstřícně a pomáhají ze všech sil českým studentkám zvyknout si na francouzský studijní systém a cítit se ve městě co nejlépe. Velký dík za to patří řediteli lycea Pascalu Lorblanchetovi a celému týmu školy i města. Poděkování náleží rovněž pracovníkům DZS, MŠMT a ZÚ v Paříži, kteří jsou lektorátu také vždy velkou oporou.

Nîmes 7. července 2023

Mgr. Blanka Gruntová